

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ**

**ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ
2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ**

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) որակի ապահովման վարչության 2021 թվականի տարեկան գործունեության ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) մշակվել է՝ հիմք ընդունելով «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերը, ՀՀ կառավարության 2015 թվականի հոկտեմբերի 1-ի «Տեսչական մարմինների որակի ապահովման ստորաբաժանումների կազմակերպման և գործունեության կարգը հաստատելու մասին» N 1358-Ն որոշումը և Տեսչական մարմնի 2021 թվականի տարեկան գործունեության ծրագրով (այսուհետ՝ Տեսչական մարմնի ծրագիր) նախատեսված միջոցառումները:

II. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐԸ

2. Ծրագրի նպատակն է Տեսչական մարմնի գործունեության արդյունքի մեծացումը և շարունակական կատարելագործումը:

3. Ծրագրի խնդիրն է Տեսչական մարմնում առկա ռիսկերի բացահայտումը և գնահատումը:

III. ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

4. Ծրագրում առանձին ուղղություններով ներկայացված են որակի ապահովման վարչության կողմից իրականացվող ներքին հսկողության գործառույթների շրջանակներում նախատեսվող միջոցառումները՝ ելնելով որակի ապահովման վարչությանն օրենսդրությամբ վերապահված լիազորություններից, ինչպես նաև՝ Տեսչական մարմնի ծրագրով նախատեսված միջոցառումների բնույթից (Հավելված 1):

5. **Կարգապահական կանոնների պահպանում** ուղղության շրջանակներում իրականացվում է Տեսչական մարմնի աշխատողների կողմից ՀՀ օրենսդրության, ներքին կարգապահական և էթիկայի կանոնների պահպանման վիճակի ուսումնասիրություն և վերլուծություն:

6. **Տեսչական մարմնի դեմ բերված բողոքների** նկատմամբ ներքին հսկողության շրջանակներում իրականացվում է Տեսչական մարմնի, նրա ծառայողների գործողությունների կամ անգործության կամ նրա կողմից ընդունված վարչական ակտերի վերաբերյալ ստացված բողոքների ուսումնասիրություն և վերլուծություն, բացահայտվում են բողոքների պատճառները:

7. **Տեսչական մարմնի գործունեության արդյունքների** նկատմամբ ներքին հսկողությունն իրականացվում է Տեսչական մարմնի փաստացի գործունեության, մասնավորապես՝ վերահսկողության և կանխարգելիչ գործունեության ուսումնասիրությամբ և վերլուծությամբ:

8. **Տեսչական մարմնի ծրագրի** նկատմամբ ներքին հսկողության շրջանակներում ուսումնասիրվում է ծրագրով նախատեսված միջոցառումների կատարման ապահովումը, սահմանված ժամկետների պահպանումը և արդյունքը, բացահայտվում են միջոցառումների կատարմանը խոչընդոտող խնդիրները և ռիսկերը:

9. **Տեսչական մարմնի գործունեության կատարողականի գնահատումը**, որպես առանձին միջոցառում, իրականացվում է ՀՀ կառավարության 2015 թվականի հունիսի 25-ի N 693-Ն որոշմամբ հաստատված չափորոշիչներով՝ Տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի կողմից հաստատված կատարողականի գնահատման մեթոդաբանության համաձայն:

10. Ծրագիրը ներառում է Որակի ապահովման վարչության կողմից Տեսչական մարմնում առկա ռիսկերի բացահայտման և գնահատման գործողությունների նկարագրությունը՝ Ծրագրի ուղղությունների շրջանակներում ներկայացված գործառույթների և միջոցառումների իրականացման համար:

11. Ներքին հսկողության ընթացքում ուսումնասիրվում է Տեսչական մարմնի կողմից իր գործունեության ընթացքում «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված սկզբունքների պահպանումը:

12. Որակի ապահովման վարչությունն իր գործունեությունն իրականացնում է անկախության և անկողմնակալության սկզբունքներով:

13. Ներքին հսկողության արդյունքում հայտնաբերվում են Տեսչական մարմնում առկա խնդիրները, բացահայտվում են ռիսկերը և մշակվում են առաջարկություններ հայտնաբերված խնդիրների լուծման, բացահայտված խնդիրների նվազեցման կամ վերացման ուղղությամբ:

14. Որակի ապահովման վարչության պետը յուրաքանչյուր եռամսյակ Խորհուրդ է ներկայացնում հաշվետվություն՝ ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների արդյունքում հայտնաբերված խնդիրների և բացահայտված ռիսկերի վերաբերյալ՝ ներկայացնելով առաջարկություններ Տեսչական մարմնի գործունեության արդյունավետության բարձրացման վերաբերյալ (Հավելված 2, Ձև 1):

15. Որակի ապահովման վարչության աշխատողները Ծրագրի իրականացման ընթացքում պարտավորվում են գիտակցաբար չմասնակցել անօրինական գործողությունների, ինչպես նաև չհրապարակել և չտրամադրել գործունեության ընթացքում կամ արդյունքում իրենց հայտնի դարձած տեղեկությունները՝ բացառությամբ ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:

ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

	Գործառույթ/Միջոցառում	Ռիսկերի բացահայտման և գնահատման գործողությունների նկարագրություն	Ժամկետ
I. ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ			
1	Ներքին հսկողություն կարգապահական կանոնների պահպանման նկատմամբ	<p>Ուսումնասիրվում է.</p> <p>1) ներքին կարգապահական կանոններով սահմանված պահանջների պահպանման վիճակը, արձանագրված խախտումները, ձեռնարկված միջոցառումները, ծառայողական քննությունների նշանակումը, ընթացքը և արդյունքները:</p> <p>2) աշխատաժամանակի ռեժիմի պահպանում:</p> <p>3) աշխատողների նկատմամբ կիրառվող խրախուսանքի միջոցները, դրանց հիմնավորումները:</p> <p>4) ստորաբաժանումների/աշխատողների կատարողական կարգապահությունը՝ ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմից ստացված, ինչպես նաև Տեսչական մարմնի ղեկավարի հանձնարարականների, հրամանների կատարումը, հաշվետվությունների ժամանակին և պատշաճ ներկայացումը, էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգում ժամկետների պահպանումը և կատարողական կարգապահությանն առնչվող այլ հարցեր:</p> <p>Բացահայտվում են առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:</p>	<p>Յուրաքանչյուր եռամսյակ</p> <p>յուրաքանչյուր ամիս</p> <p>յուրաքանչյուր ամիս</p> <p>յուրաքանչյուր ամիս</p>
2	Ներքին հսկողություն էթիկայի կանոնների պահպանման նկատմամբ	<p>Ուսումնասիրվում է՝</p> <p>1) էթիկայի (բարեվարքության) կանոնների (այդ թվում՝ նվերներ ընդունելու արգելք, անհամատեղելիության պահանջներ, այլ սահմանափակումներ, շահերի բախում) խախտումների վերաբերյալ ներկայացված բողոքները և արդյունքը:</p> <p>Բացահայտվում են առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:</p>	<p>Յուրաքանչյուր դեպքում</p>
II. ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԴԵՄ ԲԵՐՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ			

3	Ներքին հսկողություն Տեսչական մարմնի դեմ բերված բողոքների նկատմամբ	<p>Ուսումնասիրվում են Տեսչական մարմնի, նրա ծառայողների գործողությունների կամ անգործության կամ նրա կողմից ընդունված վարչական ակտերի վերաբերյալ ստացված բողոքները.</p> <p>1) ուսումնասիրվում են Տեսչական մարմին ներկայացված բողոքները, վարչական (բողոքարկման) վարույթների ընթացքը, ընդունված որոշումները, իրականացվում է բողոքների պատճառների և արդյունքների վերլուծություն,</p> <p>2) ուսումնասիրվում են դատական կարգով բողոքարկված գործերը, ընդունված որոշումները, իրականացվում է պատճառների և արդյունքների վերլուծություն:</p> <p>Բացահայտվում են առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:</p>	Յուրաքանչյուր դեպքում՝ որոշման ընդունումից հետո
4	Տեսչական մարմնի աշխատանքների վերաբերյալ ստացված արձագանքների վերլուծություն և գնահատում	<p>Ուսումնասիրվում են Տեսչական մարմնի աշխատանքների վերաբերյալ հանրությունից և տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից ստացված արձագանքները (թեժ գծով զանգեր, նամակներ, հրապարակումներ և այլն), ինչպես նաև կատարվում են հարցումներ:</p> <p>Բացահայտվում են առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը, ներկայացվում է Տեսչական մարմնի ղեկավարին և կազմակերպվում է քննարկում:</p>	Յուրաքանչյուր եռամսյակ
III. ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ			
1. Վերահսկողություն			
5	Ներքին հսկողություն Տեսչական մարմնի կողմից իրականացվող վերահսկողական աշխատանքների նկատմամբ (ստուգումներ, դիտարկումներ, վարչական վարույթներ)	<p>Ուսումնասիրվում և վերլուծվում են համապատասխան ստորաբաժանումների կողմից կատարված աշխատանքները նշված գործառույթի շրջանակներում՝</p> <p>1) իրականացված ստուգումների, դիտարկումների և վարչական վարույթների վերաբերյալ հաշվետվությունների ուսումնասիրություն և վերլուծություն,</p> <p>2) հաշվետվությունների հավաստիության պարզում՝ այդ թվում՝ առանձին գործերի ուսումնասիրությամբ,</p> <p>3) օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետների պահպանման պարզում:</p> <p>Բացահայտվում են խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:</p>	Յուրաքանչյուր ամիս
2. Կանխարգելիչ և իրազեկման միջոցառումներ			
6	Ներքին հսկողություն պաշտոնական կայքէջի գործարկման և տեղեկատվական սպասարկման իրականացման նկատմամբ	<p>Ուսումնասիրվում է Տեսչական մարմնի պաշտոնական կայքէջը, կայքէջի թարմացման հաճախականությունը, տեղադրված տեղեկատվության արդիականությունը, Տեսչական մարմնի գործունեության լուսաբանման մակարդակը, «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի համապատասխան դրույթներով պահանջվող տեղեկատվության հրապարակումը:</p>	Մշտապես
3. Ռիսկի գնահատում, վերլուծություններ, ստուգումների պլանավորում			
7	Ներքին հսկողություն ռիսկի գնահատման, վերլուծությունների և ստուգումների պլանավորման	<p>Ուսումնասիրվում է՝</p> <p>1) բազայի թարմացման աշխատանքները,</p> <p>2) վիճակագրական տվյալների հավաքման և վերլուծությունների գործընթացը,</p> <p>3) տնտեսավարող սուբյեկտների ռիսկերի գնահատման աշխատանքների իրականացումը,</p> <p>4) ստուգումների պլանավորման աշխատանքները:</p>	Յուրաքանչյուր եռամսյակ

	գործընթացների նկատմամբ	Բացահայտվում են խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:	
8	Ներքին հսկողություն Տեսչական մարմնի կանխարգելիչ և իրազեկման միջոցառումների տարեկան ծրագրի կատարման նկատմամբ	<p>Ուսումնասիրվում է՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Տեսչական մարմնի կանխարգելիչ և իրազեկման միջոցառումների տարեկան ծրագրով նախատեսված միջոցառումների շրջանակներում կատարված աշխատանքները, ժամկետների պահպանումը, 2) աշխատանքների կատարման համար օգտագործված միջոցները, եղանակները (պաշտոնական կայքէջ, ֆեյսբուքյան էջ, ՁԼՄ-ներ, դասընթացներ, հանդիպումներ, քննարկումներ, ձեռնարկների կամ թերթիկների տրամադրում և այլն), 3) տնտեսավարող սուբյեկտների համար իրականացված իրազեկման, խորհրդատվության, բացատրական աշխատանքները, քանակը, ժամկետների պահպանումը, 4) նոր իրավական ակտեր ընդունվելու կամ ուղեցույցեր հրապարակվելու, ինչպես նաև դրանցում փոփոխություններ կամ լրացումներ կատարվելու դեպքում համապատասխան ժամկետում տնտեսավարող սուբյեկտների իրազեկման ապահովումը, 5) հանրությանն իրազեկելու ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները, մասնավորապես՝ բնապահպանական աղետներով պայմանավորված սպառնացող վտանգների, անհրաժեշտ կանխարգելիչ միջոցառումների, բնապահպանական գիտելիքների և առողջ ապրելակերպի մասին իրազեկումը, ժամկետների պահպանումը: <p>Ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա բացահայտվում են բացթողումները, առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:</p>	Նախատեսված ժամկետների համաձայն և մշտապես

IV. ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

1. Օրենսդրական դաշտի կարգավորում

9	Ներքին հսկողություն Տեսչական մարմնի գործունեության արտաքին և ներքին կանոնակարգումների գործընթացի նկատմամբ	Ուսումնասիրվում է ծրագրով նախատեսված արտաքին և ներքին կանոնակարգումների ապահովման գործընթացը, իրավական ակտերի նախագծերի մշակման ընթացիկ կարգավիճակը, նախատեսված ժամկետների պահպանումը, բացահայտվում են առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:	Նախատեսված ժամկետների համաձայն
10	Ներքին հսկողություն վերահսկողության ոլորտների օրենսդրական դաշտի կարգավորման ուղղությամբ կատարված աշխատանքների նկատմամբ	<p>Ուսումնասիրվում է նշված ուղղությամբ ծրագրով նախատեսված միջոցառումների կատարումը՝ ընթացիկ կարգավիճակը, ժամկետների պահպանումը, արդյունքը, ինչպես նաև՝ ըստ անհրաժեշտության, օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացումը:</p> <p>Բացահայտվում են բացթողումները, առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:</p>	Նախատեսված ժամկետների համաձայն

2. Կադրային հագեցվածություն և մարդկային ներուժի զարգացման ապահովում

11	Ներքին հսկողություն կադրային համալրման, ծառայողների մասնագիտական	Ուսումնասիրվում է Տեսչական մարմնի կադրային հագեցվածությունը, հաստիքների համալրման գործընթացը, ծառայողների մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների բարելավմանն ուղղված միջոցառումները, նախատեսված ժամկետները, արդյունքը:	Յուրաքանչյուր եռամսյակ
----	--	---	------------------------

	գիտելիքների կարողությունների կատարելագործման գործընթացների ապահովման նկատմամբ	և	Բացահայտվում են բացթողումները, առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:	
3. Այլ միջոցառումներ				
12	Ներքին հսկողություն Տեսչական մարմնի ծրագրի այլ միջոցառումների նկատմամբ (գործընթացների թվայնացում, միջազգային և տեղական համագործակցություն, բազաների ստեղծում, այլ)		Ուսումնասիրվում է առանձին միջոցառումների կատարումը, ընթացքը, ժամկետների պահպանումը և արդյունքը: Բացահայտվում են բացթողումները, առկա խնդիրները և դրանցով պայմանավորված ռիսկերը:	Նախատեսված ժամկետների համաձայն
V. ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ				
13	Տեսչական մարմնի գործունեության կատարողականի գնահատում հաստատված չափորոշիչների	ըստ	Ուսումնասիրվում է Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված աշխատանքները և գնահատվում կատարողականը՝ համաձայն Խորհրդի կողմից հաստատված մեթոդաբանության:	Յուրաքանչյուր եռամսյակ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ՈՐԱԿԻ
ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ

Հաշվետվությամբ ընդգրկված ժամանակահատված՝ 2021 թվականի ----- եռամսյակ

1. Միջոցառում -----

Ուսումնասիրության արդյունք-----

Բացահայտված խնդիրներ և ռիսկեր-----

Առաջարկություններ -----

2. Միջոցառում -----

Ուսումնասիրության արդյունք-----

Բացահայտված խնդիրներ և ռիսկեր-----

Առաջարկություններ -----

3. Միջոցառում -----

Ուսումնասիրության արդյունք-----

Բացահայտված խնդիրներ և ռիսկեր-----

Առաջարկություններ -----
